

Adrians ensomme kamp

I Norge brukes det mye mer forsøksdyr i forskninga enn du aner, men likevel stritter politikerne imot forslag om å opprette et nytt senter som skal jobbe for å redusere bruken av dyr i forskning.

RUNA HESTMANN
runa@augtagderblad.no

Forrige uke sa Stortinget nei til å opprette et såkalt 3R-senter i Norge. Dette er sentre som det fins 30 av rundt om i Europa, som jobber for å finne alternativer til bruk av dyr i forskninga. 3R står for *replacement, reduction and refinement*, og det er vanskelig å se for seg at det fins politikere som ikke vil jobbe for bedre dyrevelferd for forsøksdyr.

Dette handler altså om å redusere bruken av dyreforsøk, men også om å redusere dyras lidelse i forbindelse med slike forsøk.

Likevel ble forslaget om å opprette et sånt senter i Norge nedstemt på Stortinget, med 31 mot 69 stemmer, 10. april.

Det er et stort nederlag for mange, men ekstra tungt for Adrian Smith, som er veterinær med spesialisering i forsøksdyrkunnskap og sekretær i Norecopa. Fra sitt hjemmekontor på Hopestrand utenfor Risør har han jobbet for denne viktige saken i årevis, og han mener det stortingspolitikerne nå har vedtatt, er et tilbakeskritt.

- Dyrevelferdsmeldingen 2024 er et tilbakeskritt, og vi trenger et fysisk 3R-senter i Norge som kan øke Norges innsats, særlig innen fiskeforskning, sier Smith til AAB

20 prosent

Men la oss se nærmere på tallene. I lille Norge bruker vi en femtedel av alle forsøksdyrene som brukes i hele EU.

For Adrian Smith er det derfor vanskelig å forstå at stortingspolitikerne ikke engasjerer seg mer i saken.

Mindretallsforslaget som ble nedstemt torsdag sa at et det skulle etableres et 3R-senter. Men flertallet stemte etter innstillinga i dyrevernsmeldingen om at et slik 3R-senter i stedet bare skal utredes.

- Saken er allerede utredet og vi trenger ingen ny utredning, slik politikerne vedtok, sier Smith.

Det skjedde i 2002 da den forrige stortingsmeldinga om dyrevelferd kom. I denne sto det at et slikt senter skulle utredes og etableres, og utredninga ble gjort for over 20 år siden.

- Siden den gangen har Norge

GIR IKKE OPP: Adrian Smith skulle gjerne hatt mer visshet om veien videre for sin hjertesak før han går av med pensjon.

FOTO: RUNA HESTMANN

brukt 40 millioner forsøksdyr. Bare de siste seks årene er nesten en halv million forsøksdyr blitt brukt i den mest belastende kategorien.

Det betyr at dyra utsettes for den høyeste kategorien av lidelse, og det skjer blant annet i forbindelse med forskning på vaksiner, der dyr må påføres sykdom for å se om vaksinene kan kurere den.

Adrian Smith avviser påstander om at det bare er mus og fisk som er forsøksdyr i Norge, og sier europeiske forskningsmiljøer er hoderystende til at Norge ikke tar dette mer alvorlig.

- Det er mest fisk, men fisken har like stort krav på beskyttelse som andre dyr. Siden forrige stortingsmelding har Norge også brukt over 1 million landdyr også. Det vil si husdyr, rovdyr, fjørfe og ville fugler.

Hvor er Ap?

Han har lagt hektiske uker bak seg, og har brukt timevis på te-

lefon med stortingspolitikere, i håp om at det skulle være mulig å overtale dem til å stemme for mindretallsforslaget.

- Stortingsmeldinga kom i desember og så var innstillinga fra næringskomiteen klar 1. april. Han forstår ikke hvorfor Ap ikke vil fullføre og lande saken. Det har de også nedfelt i Hurdalsplattformen.

Det var Stoltenberg 1-regjeringa som sørget for at saken ble utredet for over 20 år siden, og som etablerte Norecopa, der Smith har jobbet siden 2008. Det ble satt av midler til å betale for en halv stilling og i årene som fulgte måtte Smith kjempe for at det ble satt av midler nok til at arbeidet kunne videreføres.

- Jeg aner ikke hvorfor dette budskapet ikke når fram. Høyre har ikke engasjert seg i saken og jeg har ikke fått noe ordentlig svar fra Ap, sier han.

Database

Britiske Adrian Smith har bodd

i Norge siden 1980, og gjorde risørmann av seg etter at han møtte Resolve-gründer Anne Hudalen for noen år siden. De bor i dag på et småbruk på Hope med kattene Sofus og Baltus.

Smith kom til Norge med et ønske om å jobbe som smådyrveterinær på begynnelsen av 80-tallet, men etter at han fikk autorisasjonen sin som veterinær i Norge, jobbet han på en forskningsgård i Asker en periode. Etter å ha tatt doktorgrad noen år senere, fikk han jobb i forsøksdyravdelingen på Veterinærhøgskolen i Oslo

- På 1990-tallene kom datamaskinene og vi kunne etter hvert bruke datasimulering i stedet for forsøksdyr i undervisningen. Jeg var med å bygge opp en database som i dag har 3500 modeller og filmer som kan erstatte bruken av forsøksdyr, og vi så på alternativer til å bruke dyr i andre sammenhenger også.

Studentene trengte ikke lenge forsøksdyr når de skulle

lære seg å ta blodprøver eller sy igjen et sår.

Dette var også en periode der det var mye aggresjon i samfunnet mot forskere som brukte dyr. Smith var med å starte Eco-pa, den europeiske forløperen til norske Norecopa. Her fant både forvaltningen, industrien, forskningen og dyrevernsorganisasjoner sammen, og gjennom Norecopa jobber de sammen for å fremme best mulig praksis i forskninga. Må dyr benyttes, skal forsøkene være godt planlagte og det skal skje med best mulig dyrevelferd.

På vei ut

For Smith er det en annen årsak til at saken er viktig.

- Jeg fylte 70 år i januar. Rent formelt er jeg statsansatt og min søknad om å få fortsette i jobben i Norecopa ble først avslått, før jeg til slutt fikk et tilbud om å fortsette i jobben i ett år til. Det som er så tragisk nå, er at alt er så uvisst, og det vil

le være synd om mine erfaringer

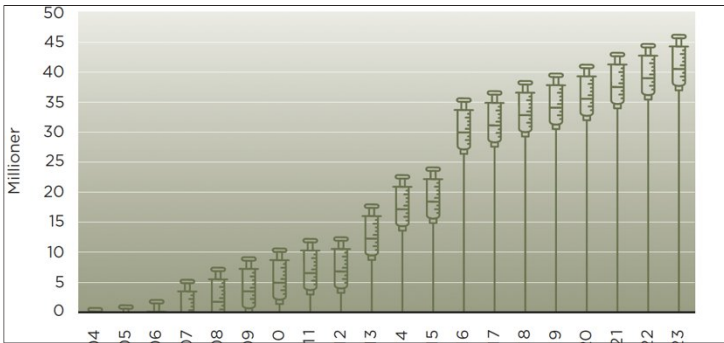
ger og mitt nettverk, som jeg har bygd opp gjennom mange år, skulle gå tapt. For meg er det viktig å lande denne saken før jeg gir meg.

3R-senteret som Smith jobber for, skal nå altså utredes - igjen. - Problemet er at vi vet ikke når det vil skje eller hvem som skal gjøre det. Vi vet heller ikke hva som blir konklusjonen.

Ifølge Smith handler det ikke om penger, og det handler heller ikke om den mektige oppdrettsnæringa. I Norge brukes det forsøksdyr i 80 ulike institusjoner og laboratorier, og Smith mener Norge bør ha ambisjoner om å være ledende i verden innen 3R på fiskeforskning og viltforskning.

- Dette er en statlig oppgave, og en kvart prosent av utbetalingene fra Havbruksfondet til kystkommunene i fjor, hadde finansiert dette.

En rapport fra Havforskningsinstituttet viser at høy fiskedødelighet, lakselus og miljøpåvirkninger truer dyre-

ØKER: Bruken av forsøksdyr i Norge er stor, og i andre europeiske land reageres det på at Norge ikke prioriterer dyrevelferd høyere.

FOTO: NORECOPA

velferden og bærekraften i norsk fiskeoppdrett.

Smith jobber langs to spor, både for at det etableres et 3R-senter, men også at arbeidet med å finne en arvtaker til å lede arbeidet i Norecopa kommer i gang. Han mener sakens viktighet taler for at Norecopa bør styrkes med en stilling og at et nytt 3R-senter får tre hele stillinger.

- Det er ingen som plager dyr med vilje, men vi trenger flere

til å formidle informasjon og følge opp. Det er et stort misforhold mellom den inntekten som staten har fra oppdrettsnæringa og på satsingen på alternativer til dyreforsøk. Tenk om noe av dette kunne føres tilbake til dyra. For meg er dette et moralsk spørsmål og jeg syns det er uetisk slik Norge holder på, ved å satse så lite på dyr som lider for vår helse og for at andre skal bli rike.

UHELDIG: En bilsjåfør var uheldig på SSS-veien i dag.

FOTO: HANS PETTER BJERVA

Bil i fjellvegg

En bil har kjørt av veien på SSS-veien på Søndeled.

RUNA HESTMANN
runa@augtagderblad.no

Dette melder Agder-politiet søndag kveld. Ifølge operasjonsleder Vegard Heyn rykket nødetatene ut etter å ha fått melding om trafikkulykke på SSS-Veien.

«En bil som har kjørt i en fjellvegg. Ikke meldt om alvorlig personskade», opplyser Heyn.

Dette ble bekreftet av politiet så fort de nådde fram. Det er kun snakk om materielle skader på bilen. Bilberger ble varslet og bilføreren ble igjen på stedet for å vente, mens politiet avsluttet sitt arbeid.

Det opprettes ikke noe sak etter denne utforkjøringa.

H vinduet®

KOMPLETT VINDUSLEVERANDØR

- 70 år med fornøyde kunder
- Produkter i tre og aluminium
- Utad- og innadslående vinduer og dører

www.fjerdingstad.no

Din totalleverandør på byggevare:

- Dører • Vinduer • Skyvedørgarderober

Pipe og ovn/peis • Garasjeporter • pvc sprosser

Vi tilbyr oppmåling, utkjøring, samt montering av piper, ovner og garasjeporter.

Tlf.: 37 16 41 97 | www.lovdals-trevare.no
post@lovdals-trevare.no
Lindlandsveien 89 - 4909 SONGE